

Rozhodnutí Krajského soudu v Nitře ze dne 02.12.1959, sp. zn. 4 Co 1178/58, ECLI:CZ:KSNR:1959:4.CO.1178.1958.1

Číslo: 28/1960

Právní věta: K otázce začiatku premlčanej lehoty nároku na náhradu škody z pracovného úrazu.

Soud: Krajský soud v Nitře

Datum rozhodnutí: 02.12.1959

Spisová značka: 4 Co 1178/58

Číslo rozhodnutí: 28

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Pracovní úraz, Promlčení

Předpisy: 99/1948 Sb. § 112

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 28/1960 sb. rozh.

K otázke začiatku premlčanej lehoty nároku na náhradu škody z pracovného úrazu.

(Rozhodnutie Krajského súdu v Nitre z 2. decembra 1959, 4 Co 1178/58.)

Žalobca utrpel 6. januára 1955 v bani pracovný úraz, ktorý bol údajne privodený hrubou nedbalosťou žalovanej účastníčky, keďže pracovné pomôcky, ktoré musel používať pri práci, boli už zlé a nevyhovujúce; domáha sa preto na základe § 112 zák. č. 99/1948 Zb. náhrady škody, a to titulom ušlého zárobku do apríla 1958 sumy 31 237,65 Kčs, za vytrpené bolesti 8000 Kčs, za zohyzdenie, keďže mu bola amputovaná noha, 12 000 Kčs. Obrana žalovanej účastníčky pozostávala v podstate v tom, že žalobca si úraz zapríčinil výlučne sám, niet tu vraj zo strany zamestnávateľa žiadnej nedbalosti a okrem toho namietal premlčanie nároku.

Ľudový súd v Handlovej žalobu zamietol z dôvodu premlčania nároku. V odôvodnení uviedol, že žalobca utrpel úraz 6. 1. 1955, ľavá noha mu bola amputovaná 19. 1. 1955 a z nemocnice bol prepustený 5. 2. 1955; podľa znaleckého posudku vraj žalobca dva mesiace po úraze mohol už riadne vybavovať svoje veci a pomocou barlí už vedel chodiť. Keď teda pracovný úraz sa stal 6. 1. 1955, kým žaloba o náhradu škody bola podaná až 20. marca 1958, je nárok podľa § § 86 ods. 2, 89 a 90 obč. zák. premlčaný.

Krajský súd v Nitre rozsudok súdu prvej stolice zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové

rozhodnutie.

Odôvodnenie:

Stanovisko prvého súdu dotyčne premlčania celého nároku v takej šírke, ako ho uvádza, nie je pravda správne, avšak ani nebol prvým súdom dostatočne a náležite zistený skutkový stav v tom smere, aby otázka premlčania mohla byť spoľahlive posúdená; ináč čo do právneho základu žaloby a výšky uplatneného nároku vlastne žiadny skutkový stav zistený nebol.

Ide o nárok na náhradu škody z pracovného úrazu. Je síce správne, ako to uvádza prvý súd, že premlčacia lehota je trojročná (§ 90 obč. zák.) a že sa ráta od toho dňa, keď nárok mohol byť prvý raz uplatnený (§ 89 obč. zák.), pravda je otázka, či nárok, resp. ktorý z uplatnených nárokov mohol byť aj na súde uplatnený už v čase pracovného úrazu, resp. v lehote, ktorá uplynula do 20. marca 1955. Občiansky zákonník síce nemá osobitné predpisy dotyčne premlčania nároku na náhradu škody, avšak nepochybne možno nárok na náhradu škody na súde uplatniť, keď sa poškodený dozvie o osobe škodcu a o výške svojej škody, resp. keď pri zachovaní starostlivosti riadneho občana mohol sa dozvedieť, lebo od každého treba očakávať, aby aj svojim veciam venoval primeranú starostlivosť; nestráca teda ani v tomto prípade premlčacia lehota charakter lehoty objektívnej, pravda jej začiatok nemožno v každom prípade stotožňovať s termínom škodnej udalosti, kedy vlastne nárok vzniká.

Krajský súd nárok na náhradu škody posudzuje so zreteľom na jeho obsah, tj. za čo sa náhrada požaduje, resp. aké ujmy nastalé poškodenému sa majú odškodňovať, a tieto sú rôzne. V súdnej veci sa žiada odškodnenie uchádzajúceho rozdielu medzi platom, ktorý žalobca poberal pred úrazom, a medzi nemocenským, resp. invalidným dôchodkom, ktorý pobera, ďalej odškodnenie za vytrpené bolesti a za zohyzdenie. Nemožno však právom mať za to, že sa u všetkých týchto nárokov začínalo premlčanie dňom úrazu, z ktorého sa vyvodzujú, teda že už u všetkých bola actio nata v deň úrazu.

Nárok na bolestné vzniká pravda v čase úrazu, lebo bolesti vznikajú hneď pri úraze. Bolesti, ktoré sa odškodňujú, však majú spravidla trvalejšiu povahu a pokiaľ trvajú bolesti, vzniká aj nárok na ich odškodnenie. Tu teda k vzniku nároku nestačí, že došlo k úrazu, ale treba aj to, aby vznikli, resp. vznikali bolesti a otázka trvania bolesti je zároveň aj otázkou vznikania nároku na ich odškodnenie. Toto je v súhlase aj so stanoviskom Najvyššieho súdu o možnosti uplatniť nárok na bolestné aj pri takých úrazoch, ktoré sa stali pred účinnosťou občianskeho zákonníka, kedy ešte na Slovensku vo všeobecnosti sa bolestné nepriznávalo, ak bolesti trvajú aj po 31. decembri 1950 (rozh. č. 99/1953 Zb. rozh. čs. súdov). A toto má pravda vplyv aj na premlčanie. Aj keď teda v súdnej veci nárok na odškodnenie bolestí, ktoré žalobca vytrpel do 20. marca 1955, je premlčaný, nie je premlčaný nárok na odškodnenie bolestí, ktoré žalobca vytrpel po tomto dni. Bude preto povinnosťou prvého súdu zistiť s pribráním znalca percento bolestivosti a jej trvanie po tomto dni a o odškodnom rozhodnúť.

Pokiaľ ide o odškodnenie za zohyzdenie, tu nárok už aj podľa zisteného skutkového stavu nemohol byť uplatnený v čase úrazu, lebo keď k amputácii ľavej nohy žalobcu došlo až 19. januára 1955. Tu bude treba zase len pomocou znalca zistiť, kedy nastal u žalobcu stav, z ktorého už mohol súdiť, aká ujma sa mu následkom úrazu stala na jeho telesne integrite, ktorá mu bude brániť v jeho životnom platnení, už či v spoločnosti, v športe, v kultúrnom živote atď. Patrne to bude vo chvíli, keď u žalobcu nastal stav, ktorý sa potom ukázal ako trvalý. Ak nárok aj so zreteľom na to, čo bolo vyššie uvedené, sa ukáže ako premlčaný, treba ho zamietnuť, v opačnom prípade bude úlohou prvého súdu rozhodnúť o právnej otázke výšky nároku.

Nárok na náhradu rozdielu medzi platom, poberaným pred úrazom, a medzi nemocenským, poberaným teraz, je právom na opätovné (dielčie) plnenia, teda právom, aby v istých lehotách bolo niečo plnené, na rozdiel od nároku na opätujúce sa (dielčie) plnenia samé; obe sa premlčujú, a keďže občiansky zákonník dotyčne premlčania práva na to, aby bolo opätovne čiže v istých lehotách niečo

plnené, nemá osobitných ustanovení, premlčuje sa tiež v troch rokoch odo dňa, keď prvý krát mohlo byť uplatnené. V súdnej veci hneď po úraze bolo žalobcovi vyplácané nemocenské, ktoré bolo nižšie než jeho plat, takže hneď vznikol aj nárok na uhradzovanie rozdielu medzi platom a nemocenským, teda hneď vzniklo mu právo, aby mu v istých lehotách bolo niečo plnené. Keď takéto právo do troch rokov od toho dňa, keď mohlo byť uplatnené prvý krát, nebolo uplatnené na súde, nastalo premlčanie tohto práva bez ohľadu na to, že snád' nároky na jednotlivé v budúcnosti splátne dielčie plnenia ešte sa ani nemohli premlčať. Keď súd prvej stolice na námietku žalovanej účastníčky čo do premlčania dotyčne tohto nároku žalobu zamietol, tu krajský súd so stanoviskom prvého súdu súhlasí.

To, čo bolo uvedené, sa pravda týka len premlčania uplatnených nárokov. Prvý súd však dotyčne nárokov, ktoré so zretelom na stanovisko krajského súdu sa neukážu byť premlčanými, bude musieť sa predovšetkým zaoberať právnym základom žaloby z hľadiska § 112 zák. č. 99/1948 Zb. a náležite zistiť v tomto smere skutkový stav, lebo prvý súd vzhľadom na svoj odchylný názor na premlčanie, sa touto otázkou nezaoberal, ani žiadny skutkový stav vlastne nezistil, hoci isté dokazovanie vykonal.

Je preto odôvodnené zrušenie prvého rozsudku (§ 186 o. s. p.) a vrátenie veci na nové prejednanie a rozhodnutie podľa toho, čo bolo vyššie uvedené.